

Daně – sociální a zdravotní pojištění

1 Podstata sociálního a zdravotního pojištění

- Sociální a zdravotní pojištění tvoří základní pilíře sociální ochrany obyvatel.
- Jsou povinné pro zaměstnance i zaměstnavatele.
- Slouží k finančnímu a zdravotnímu zajištění občanů v případě:
  - nemoci, stáří, invalidity,
  - ztráty zaměstnání,
  - potřeby zdravotní péče.
- Spravují je veřejné instituce: Česká správa sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovny.

2 Sociální pojištění

- Zajišťuje občany proti poklesu příjmu v sociálně nepříznivých situacích.
- Skládá se ze tří částí:
  - důchodové pojištění,
  - nemocenské pojištění,
  - příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.
- Správu provádí **Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ)**.

Plátce	Sazba	Účel
Zaměstnavatel	24,8 %	důchodové, nemocenské, zaměstnanost
Zaměstnanec	7,1 %	důchodové a nemocenské pojištění

OSVČ odvádějí zálohy podle dosaženého zisku. Výše záloh se stanoví z poloviny daňového základu.

3 Zdravotní pojištění

- Zdravotní pojištění zajišťuje úhradu zdravotní péče a léků.
- Umožňuje přístup ke zdravotním službám bez přímé platby při ošetření.
- Spravují jej zdravotní pojišťovny (např. VZP, OZP, ZPMV, RBP).
- Povinnost být zdravotně pojištěn mají všichni občané ČR.

Plátce	Sazba	Poznámka
Zaměstnavatel	9 %	odvádí měsíčně za zaměstnance
Zaměstnanec	4,5 %	sraženo ze mzdy

Stát hradí pojištění za tzv. „státní pojištěnce“ – děti, studenty, důchodce, rodiče na rodičovské dovolené apod.

4 Kdo se na pojištění podílí

- **Zaměstnanec** – odvádí část pojistného ze své mzdy.
- **Zaměstnavatel** – odvádí pojistné z prostředků firmy.
- **Stát** – platí pojištění za občany bez příjmů (např. důchodce, studenty, rodiče na mateřské).
- **OSVČ** – odvádějí zálohy samostatně podle zisku.

5 Rozdíl mezi sociálním a zdravotním pojištěním

Sociální pojištění			Zdravotní pojištění		
Zajišťuje náhradu příjmu v případě nemoci, stáří či nezaměstnanosti.			Hradí zdravotní péči, léky, hospitalizaci a lékařské výkony.		
Správce: Česká správa sociálního zabezpečení.			Správci: zdravotní pojišťovny (VZP, OZP aj.).		
Přímá výplata dávek (důchody, nemocenská, podpora).			Nepřímý prospěch – hrazené služby a péče.		
Zaměstnanec	platí	7,1 %,	Zaměstnanec	platí	4,5 %,
zaměstnavatel 24,8 %.			zaměstnavatel 9 %.		

6 Shrnutí

- Sociální a zdravotní pojištění jsou povinné platby chránící občany před ztrátou příjmu nebo zdravotními výdaji.
- Sociální pojištění poskytuje důchody, nemocenské a podpory.
- Zdravotní pojištění pokrývá lékařskou péči a léčbu.
- Na obou se podílí zaměstnanec, zaměstnavatel i stát.

7 Opakovací otázky

1. Jaký je hlavní účel sociálního pojištění?
2. Co kryje zdravotní pojištění?
3. Kdo odvádí pojistné a v jaké výši?
4. Jaký je rozdíl mezi sociálním a zdravotním pojištěním?
5. Kdo patří mezi tzv. státní pojištěnce?

Pracovní list – Sociální a zdravotní pojištění

1. Doplň chybějící pojmy

- Sociální pojištění zajišťuje občany v případě _____.
- Zdravotní pojištění hradí _____.
- Správu sociálního pojištění zajišťuje _____.
- Na pojištění se podílí _____, _____ a _____.
- Zaměstnavatel platí na sociální pojištění _____ % a na zdravotní pojištění _____ %.

2. Označ, zda výrok je pravdivý (A) nebo nepravdivý (N)

- Zdravotní pojištění spravuje Česká správa sociálního zabezpečení. .... _____
- Sociální pojištění poskytuje důchod, nemocenskou a podporu v nezaměstnanosti. _____
- Zdravotní pojištění zajišťuje výplatu důchodů. .... _____
- Stát platí pojištění za důchodce a studenty. .... _____

3. Výpočetní úloha

Zaměstnanec má hrubou mzdu 35 000 Kč. Vypočítej: - Kolik zaplatí na sociálním a zdravotním pojištění zaměstnanec. - Kolik odvede zaměstnavatel. - Jaké jsou celkové náklady práce.